

На лезі клинка

Історія, яку порівнюють з епічною «Піснею льоду та полум'я» Джорджа Мартіна!

Ті, котрі б'ються за владу, не мають союзників, бо в тій війні кожен — твій ворог...

Війна між Союзом і варварами Півночі неминуча. Союзу загрожує король-самозванець Бетод, котрий зумів вогнем і мечем об'єднати північні племена, а з півдня не менша загроза йде від кровожерних гурків. І от у цей фатальний для держави час з'являється Перший з-поміж магів Баяз, котрого вже давно вважали мертвим. Намагаючись врятувати своє дітище — Союз, він збирає команду: мага Юлвея і північанина-дикуна Лоґена Дев'ятипалого, несамовиту рабиню Ферро і самозакоханого офіцера Джебзала. Ситуацію ускладнює ще й Інквізиція, очільник якої, архілектор Сульт, покладаючись на каліку-інквізитора Ґлокту і йому подібних, планує захопити владу.

НА
ЛІЗІ
КЛИНКА

Джо Абєркромбі

Джо Аберкромбі

На лезі клинка

Р^{ОМАН}

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
2018

© Joe Abercrombie, 2006

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2018

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад і художнє оформлення, 2018

ISBN 978-617-12-5488-6 (epub)

Жодну з частин даного видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Безмежна, пустельна північ

Маги — стародавній, загадковий орден, якому відомі таємниці світу і підвладне мистецтво магії. Вони настільки мудрі і могутні, що простолюду такі мудрість і можуть навіть не снитися. Принаймні подібний ходив поговор. Маг такого рівня повинен знати, як знайти людину, навіть якщо ця людина — одна на безмежній, пустельній Півночі. Але якщо він і знав, як це зробити, то не надто поспішав.

Лоґен почухав свою кошлату бороду і замислився, з якої причини великий маг затримується. Мабуть, він заблукав. Лоґен вдруге запитав себе, чи не краще було залишитися в лісах, де принаймні вистачало їжі. Але духи направили його на Південь, а якщо піти від пагорбів на Південь, то прийдеш до цих посохлих вересовищ. Тут він і чекав на голодний шлунок, у негоду, серед кущів вересу і багна.

Його чоботи все одно подерлись, тож він розбив свій жалюгідний табір недалеко від дороги, щоб краще бачити наближення чаклуна. Після війн на Півночі залишилося достолиха різношерстої небезпечної наволочі: солдати-дезертири, які стали розбійниками, селяни, які втекли зі своєї спаленої землі, некеровані відчайдухи, яким нічого втрачати, і так далі. Однак Лоґена це не хвилювало. Нікому було лізти у цю глухомань. Нікому, крім нього і мага.

Тож він посидів, почекав, спробував знайти їжу, нічого не знайшов, і взявся чекати далі. В цю пору року вересовища часто заливали раптові зливи, але вечорами він все одно намагався розпалити з гілок маленьке, курне багаття, щоб хоч трохи підтримати свій хиткий моральний дух і принадити якого-небудь подорожнього чаклуна. Цього вечора йшов дощ, але якийсь час тому він скінчився, та й підсохло достатньо, щоб розпалити вогонь. Тепер Лоґен повісив над багаттям казанок і готував юшку з залишків м'яса, яке приніс із собою з лісу. Вранці йому доведеться знову вирушати у пошуках їжі. Маг може наздогнати його згодом, якщо він іще йому потрібний.

Він помішував свою невибагливу страву і розмірковував, повертатися завтра на Північ чи рухатися далі на Південь, коли нараз

почув тупіт копит на дорозі. Кінь один, і хода його неспішна. Лоґен відкинувся на плащ і став чекати. Почулося іржання, а за ним побрязкування упряжі. З-за пагорба вигулькнув вершник. Через бліде сонце, яке висіло низько на обрії, Лоґен не міг добре його розгледіти, але видно було, що вершник почувався у сідлі скуто і незграбно, як людина, котра не звикла до подорожей. Він обережно направив свого коня у сторону багаття і зупинився за декілька ярдів.

— Доброго вечора, — привітався вершник.

Він виглядав зовсім не так, як уявляв собі Лоґен. Це був худорлявий, хворобливий з вигляду молодик з темними колами навколо очей, довгим волоссям, що через мряку поприлипало до голови, і нервовою усмішкою. Він видавався радше мокрим, аніж мудрим, і аж ніяк не таким могутнім, що простим людям і не снилося. Загалом вершник виглядав голодним, холодним і хворим, що цілком відповідало самопочуттю Лоґена.

— Хіба в тебе не повинно бути якоїсь патериці?

Молодика це здивувало.

— Я не... як би це сказати... е-е... Я не маґ. — Він затих і нервово облизав губи.

— Духи казали мені очікувати маґа, але вони часто помиляються.

— Он як... ну, я — учень маґа. Але мій учитель, великий Баяз, — і вершник шанобливо схилив голову, — не будь-хто, а Перший з-поміж маґів, котрий осягнув високе мистецтво і глибоку мудрість. Він велів мені знайти вас, — здалося, що він раптом засумнівався, — і привести... ви ж Лоґен Дев'ятипалий?

Лоґен підніс ліву руку і поглянув на блілого молодика крізь прогалину на місці свого середнього пальця.

— Ох, ну добре. — Учень маґа хотів було зітхнути з полегшенням, але раптом осікся. — Ой, тобто... е-е... мені шкода, що так вийшло з пальцем.

Лоґен розсміявся. Це сталося вперше з того часу, як він вибрався з річки. Нічого такого смішного хлопець не сказав, але Лоґен посміявся від душі. Це було приємне відчуття. Хлопець усміхнувся і з великою бідною якомось зсунувся з сідла.

— Я Малакус Кей.

— Малакус який?

— Кей, — мовив він, прямуючи до вогню.

— Що це за ім'я таке?

— Я зі Старої Імперії.

Логен ніколи не чув про подібне місце.

— З імперії, кажеш?

— Ну, так, колись вона була імперією, наймогутнішою країною Земного кола. — Молодик незграбно присів біля багаття. — Але слава минулих днів давно зів'яла. Тепер це просто велетенське поле бою. — Логен кивнув. Він добре знав, про що йдеться. — Вона знаходиться далеко, на заході світу.

Учень мага вказав рукою кудись у простір.

Логен знову засміявся.

— Там схід.

Кей сумно усміхнувся.

— Я провидець, але, схоже, не надто здібний. Учитель Баяз відправив мене на ваші пошуки, але мені не поталанило, і під час негоди я заблукав. — Він відкинув з очей волосся і безпомічно розвів руками. — У мене був в'ючний кінь із провіантом, і ще один кінь для вас, але я загубив їх під час бурі. Боюся, з мене нікудишній мандрівник.

— Схоже на те.

Кей дістав з кишені флягу і простягнув її Логену. Той відкрив її і хильнув. Гарячий напій полився його горлом, зігриваючи Логена до кінчиків волосся.

— Що ж, Малакусе Кею, ти загубив свої харчі, але зберіг дещо справді важливе. Мене нелегко змусити всміхнутись цими днями. Щиро прошу тебе до мого багаття.

— Дякую. — Учень затих і простягнув руки до куцого полум'я. — Я не їв уже два дні.

Він захитав головою, метляючи туди-сюди волоссям.

— Це був... важкий час. — Хлопець облизав губи і поглянув на казанок.

Логен передав йому ложку. Малакус Кей вирячився на нього круглими очима.

— Ти вже їв?

Логен кивнув. Це була неправда, але нещасний учень виглядав голодним, як вовк, а їжі там ледь вистачало на одного. Він зробив ще один ковток із фляги. Цього поки що вистачить. Кей з насолодою

накинувся на юшку. Коли вона скінчилось, він вишкріб рештки з казанка, облизав ложку, а потім ще й край казанка. Потім відкинувся на валун.

— Логене Дев'ятипалій, я перед вами у вічному боргу — ви врятували мені життя. Я зовсім не сподівався, що ви виявитеся таким люб'язним господарем.

— Ну, якщо чесно, то на твоєму місці я теж уявляв когось іншого.

Логен знову прихилився до фляги й облизав губи.

— Хто цей Баяз?

— Перший із магів, який осягнув високе мистецтво і глибоку мудрість. Боюся, що він буде мною дуже невдоволений.

— Отже, його слід остерігатись?

— Ну, — нерішуче промовив учень, — у нього трохи запальний характер.

Логен вкотре хильнув. Тепло ширилося його тілом — перше тепло, яке він відчув за багато тижнів. Якусь мить тривала пауза.

— Що він від мене хоче, Кею?

Мовчання. З іншого боку багаття долинуло тихе хропіння. Логен усміхнувся і, загорнувшись у плащ, також ліг спати.

Учень прокинувся від раптового нападу кашлю. Ранок тільки починався і все навколо тонуло в густому тумані. Воно, мабуть, було на краще. Тамтешні краєвиди могли похизуватися лише милями бруду, каміння і жалюгідного коричневого дроку. Хоча все було просякнуте холодною росою, Логенові таки вдалося розпалити сяке-таке вогнище. Волосся Кея прилипло до його хворобливо-блідого обличчя. Він перекинувся на бік і сплюнув на землю мокротиння.

— А-а-ах, — прохрипів Кей і, закашлявшись, знову сплюнув.

Логен навантажив рештки свого скупого начиння на нещасного коня.

— Ранку, — мовив він, поглянувши на біле небо, — хоч і не доброго.

— Я помру. Я помру і мені більше не треба буде нікуди йти.

— У нас нема їжі, тож якщо ми тут залишимося, ти таки помреш. Тоді я зможу тебе з'їсти і повернутись назад через гори.

Учень кволо усміхнувся.

— Що будемо робити?

«А й справді, що?»

— Де ми знайдемо Баяза?

— У Великій північній бібліотеці.

Логен ніколи не чув про таку, але й книжками він не надто цікавився.

— А де вона?

— На південь звідси, біля великого озера. Це десь чотири дні їзди.

— Ти знаєш туди дорогу?

Учень незграбно підвівся і став, трохи похитуючись, дихаючи коротко і часто. Він був блідий, наче привид, а на його обличчі блищав піт.

— Гадаю, що так, — промимрив учень без натяку на впевненість.

Ні Кей, ні його кінь не протягнуть чотирьох днів без їжі, навіть якщо їм пощастить не заблукати. Першим ділом треба знайти харчі. Незважаючи на більший ризик, найліпше було йти на південь по дорозі, що тяглася через ліс. Їх могли вбити розбійники, але там вони мали кращі шанси роздобути якийсь харч, та й інакше все одно би їх убив голод.

— Краще їдь верхи, — сказав Логен.

— Я загубив коней, тож мені і йти пішходрала.

Логен приклав долоню до чола Кея. Чоло було гарячим і вологим.

— У тебе гарячка. Ти і їдь верхи.

Учень не намагався сперечатись. Він опустив очі на порвані чоботи Логена.

— Тобі підійдуть мої чоботи?

Логен похитав головою.

— Вони для мене замалі. — Він опустився навколішки над тліючим вогнем і стиснув губи.

— Що ти робиш?

— У кожного вогнища є дух. Я покладу цього собі під язик, щоб ми пізніше могли розпалити ще одне багаття.

Кей виглядав надто хворим, щоб дивуватись. Логен всмоктав духа, відкашлявся від диму і здригнувся від гіркого присмаку.

— Ти готовий вирушати?

Учень підняв руки у безнадійному жесті.

— Я вже зібраний.

Малакус Кей любив говорити. Він говорив, коли вони перетинали вересовища дорогою на південь, і коли сонце важко пробивалося крізь свинцеве хмаровиння, і коли вже під вечір вони увійшли в ліс. Хвороба ніяк не позначилася на його красномовстві, але Логена це не тривожило. З ним уже давно ніхто не говорив, а крім того, розмови допомагали забути про ноги. Він був голодний і втомлений, але найбільше Логена мучили власні ноги. Від його старих шкіряних чобіт залишилися самі клапті, пальці на ногах були подерті і порубцьовані, а гомілка досі пекла від зубів шанка. Кожен крок був неабияким випробуванням. Раніше його звали найстрашнішою людиною Півночі, а тепер він боявся найменших гілочок та камінців на дорозі. В цьому крилася певна іронія. Він скривився, наткнувшись ногою на камінчик.

— ... Отже, я сім років навчався у майстра Захаруса. Він великий маг, п'ятий із дванадцяти учнів Джувенса, надзвичайна людина, — в очах Кея все, пов'язане з магами, виглядало надзвичайним. — Майстер Захарус вирішив, що мені пора відправитись до Великої північної бібліотеки і навчатись у Майстра Баяза, щоб отримати власний посох. Втім, тут мені доводиться нелегко. Майстер Баяз надзвичайно вимогливий і...

Кінь зупинився й фиркнув, сіпнувся і зробив нерішучий крок назад. Логен пригнувся до повітря і спохмурнів. Десь поряд знаходились люди, і вони, крім усього, добряче смерділи. Він мав би помітити їх раніше, але вся його увага була прикута до ніг. Кей поглянув на нього згори.

— Що таке?

Ніби у відповідь на його питання десь за десять кроків попереду з-за дерева вийшов чоловік, а трохи далі — ще один. Вони, без сумніву, були наволоччю. Брудні, зарослі, одягнені в подерті шматки розмаїтого хутра та шкіри. Загалом, чимось схожі на Логена. У худорлявого, котрий стояв зліва, був спис із забуленим наконечником. У велетня справа — важкий, поцяткований іржею меч і старий, погнутий шолом із шпичаком на верхівці. Вони, вишкірившись, рушили вперед. Логен озирнувся через плече на звук, що долинув ззаду, і його серце завмерло. Третій чоловік, із великим чиряком на обличчі, обережно скрадався за ними, стискаючи в руках важку сокиру.

Кей нахилився в сідлі, дивлячись на них круглими від страху очима.

— Вони розбійники?

— Та ти в нас, блядь, провидець, — процідив Лоґен крізь зціплені зуби.

Вони спинилися за крок чи два попереду. Той, із шоломом, схоже, був ватажком.

— Гарний кінь, — гаркнув він. — Позичите його нам?

Той, котрий тримав списа, вишкірився, взявшись за вуздечку.

Тепер все стало ще гірше. Мить тому здавалося, що гірше вже не буде, але доля підсобила. Лоґен сумнівався, що з Кея буде хоч якийсь пуття у сутичці. Отже, залишався він один проти трьох або й більше чоловіків, із самим тільки ножом. Якщо він не почне діяти, їх із Малакусом пограбують і, цілком ймовірно, вб'ють. Треба дивитися реально на подібні речі.

Лоґен вдруге роздивився трьох розбійників. Вони не очікували опору від двох незброєних чоловіків — спис тримали горизонтально, а меч був опущений до землі. Він не знав, яка там ситуація у третього із сокирою, але тут уже доводилося покладатись на удачу. Прикра правда в тому, що той, хто б'є першим, зазвичай б'є останнім, тож Лоґен повернувся до чоловіка з шоломом і виплюнув духа йому в обличчя.

Дух спалахнув у повітрі і жадібно накинувся на розбійника. Голову чоловіка оповили танцюючі омахи полум'я, а його меч упав додолу. Він відчайдушно вхопився за обличчя руками, і вони теж загорілись. Чоловік із криками кинувся геть.

Кінь Кея злякався вогню і, форкаючи, став дибки. Приголомшений побаченим, худорлявий позадкував, але Лоґен кинувся на нього, схопив однією рукою ратище і вдарив його головою в обличчя. Ніс нападника хруснув від удару Лоґена, і він, спотикаюсь, відсахнувся — по підборіддю в нього струменіла кров. Лоґен притягнув його назад, смикнувши на себе спис, широко замахнувся правою рукою і врізав йому по шиї. Розбійник, булькочучи, упав на землю, і Лоґен вирвав спис у нього з рук.

Він відчув за спиною якийсь рух, припав додолу і відкотився вліво. Сокира розітнула повітря в нього над головою і глибоко ввійшла у бік коня, забризкавши землю краплями крові та розірвавши попругу. Чирякомордий відскочив, крутнувшись услід за своєю сокирою. Лоґен стрибнув на нього, але підвернув ногу на камінці і, зойкнувши від

болю, похитнувся, ніби п'яний. Стріла, пущена звідкись з-поміж дерев позаду, просвистіла повз його обличчя і зникла в кущах по той бік дороги. Кінь форкав і хвицався, дико закотивши очі, а тоді рвонув дорогою у скаженому галопі. Сідло зірвалось зі спини коня, і Малакус Кей із криком полетів у кущі.

Замислюватися про нього не було часу. Лоґен войовничо рикнув і накинувся на чоловіка з сокирою, цілячись списом йому в серце. Той здійняв сокиру, щоб відхилити вістря — відхилив, але недостатньо високо. Спис проткнув плече, від чого чоловіка розвернуло. Ратище гучно тріснуло, Лоґен втратив рівновагу і полетів уперед, збивши з ніг чирякомордого. Під час падіння вістря списа, що стирчало у противника зі спини, залишило глибокий поріз на голові Лоґена. Лоґен вхопився обома руками за сплутане волосся власника сокири, відтягнув його голову назад, а тоді з усієї сили вдарив об камінь.

Похитуючись і борячись із запамороченням, він зірвався на ноги і витер кров з очей — якраз вчасно, щоб помітити стрілу, що вилетіла з-поміж дерев й увіп'ялась у стовбур за один-два кроки від нього. Лоґен помчав до стрільця. Він його нарешті запримітив — це був хлопець років чотирнадцяти, котрий саме тягнувся за наступною стрілою. Лоґен дістав свого ножа. Хлопець готувався до наступного пострілу, але в його очах уже металася паніка. Він зачепився пальцями за тятиву і всадив стрілу собі в руку, чому неабияк здивувався.

Лоґен був уже близько. Хлопець замахнувся на нього луком, але він пригнувся і стрибнув вперед, тримаючи ніж обома руками. Лезо ввійшло хлопцеві нижче підборіддя, підняло його у повітря, а тоді зламалося у нього в шиї. Хлопчина впав зверху на Лоґена, і гострий уламок ножа розсік йому руку. Всюди лилася кров: із порізу на Лоґеновій голові, із рани на його руці, із зяючої дірки у горлі хлопця.

Лоґен відкинув труп, обіперся на дерево і почав хапати ротом повітря. Серце калатало як скажене, у голові бухала кров, а шлунок вивертало.

— Я досі живий, — прошепотів він. — Досі живий.

На голові й руці почали пульсувати рани. Ще два шрами. Могло бути значно гірше. Він знову витер із очей кров і пошкандибав назад на дорогу.

Смертельно зблідлий Малакус Кей стояв, втупившись у три трупи. Лоґен взяв його за плечі і швидко оглянув.

— Ти поранений?

Кей не зводив очей із тіл.

— Вони мертві?

Труп здоровила у шоломі досі димів, сповнюючи повітря огидно апетитним запахом. Лоґен помітив, що на ньому були непогані чоботи — значно кращі за його власні. У чирякомордого була надто викручена шия, щоб він зостався живим, та й, окрім того, з нього стирчав поламаний спис. Лоґен перевернув ногою худорлявого. На його закривавленому обличчі застиг вираз здивування — очі дивилися на небо, рот відкритий.

— Мабуть, пробив йому трахею, — пробурмотів Лоґен.

Його руки були в крові. Він стиснув одну руку іншою, щоб вони не так тремтіли.

— А той, що за деревами, теж?..

Лоґен кивнув.

— Що сталося з конем?

— Він утік, — промимрив Кей у розпачі. — Що будемо робити?

— Подивимось, чи є в них харчі. — Лоґен показав на задимлений труп. — І допоможеш мені зняти з нього чоботи.

Уроки фехтування

— Тисни його, Джезалю, тисни! Не соромся!

Джезаль був тільки радий слухатись. Він стрибнув уперед, зробивши випад правою. Вест уже втратив рівновагу і відступив назад — він був не в формі і ледь-ледь відбивався своєю короткою шпагою. Сьогодні вони змагалися напівзагостреними клинками, щоб додати боротьбі трохи азарту. Заколоти ними не вдалось би, а от болісно подряпати раз-другий, якщо постаратись — цілком можливо. Джезаль збирався подарувати майорові подряпину за вчорашнє приниження.

— Отак, завдай йому! Випад-випад, капітане! Випад-випад!

Вест незграбно рубонув, але Джезаль передбачив удар і відбив клинок, все ще напосідаючи, і бив з усіх сил. Він хльоснув лівою, тоді ще раз. Вест відчайдушно відбивав удари, аж поки вперся у стінку. Нарешті Джезаль до нього добрався. Він весело зареготав, роблячи ще один випад своїм довгим клинком, але його суперник несподівано ожив. Вест вислизнув і відбив випад із прикрою твердістю. Джезаль затнувся, втратив рівновагу та вражено ахнув, коли вістря меча увійшло у щілину поміж двома каменями, відтак клинок вирвався з його затерплої руки і застряв, похитуючись, у стіні.

Вест рвонув вперед, проскочив під другим клинком Джезала і врізався у нього плечем.

— О-ой! — зойкнув Джезаль і, похитнувшись, повалився на підлогу, намацуючи рукою свій короткий клинок.

Клинок ковзнув по камінню, і лорд-маршал Варуз спритно спинив його своїм чоботом. Затуплене вістря Вестової шпаги нависло над горлом Джезала.

— Дідько би його вхопив! — вилаявся він, коли усміхнений майор простягнув йому руку.

— Так, — пробурмотів Варуз, важко зітхнувши, — і справді, дідько би тебе вхопив. Сьогодні ти виступив ще огидніше, ніж вчора, якщо таке взагалі можливо! Ти знову дав майору Весту обвести себе навкруг пальця!

Джезаль сердито відмахнувся від руки Веста і підвівся на ноги.

— Він ні на мить не втрачав контролю над боєм! Ти дозволив, щоб тебе заманили в пастку, а тоді обеззброїли! Обеззброїли! Навіть мій внук не допустився би цієї помилки, а йому всього вісім! — Варуз гупнув об підлогу палицею. — Можете мені, будь ласка, пояснити, капітане Лютар, як ви збираєтесь перемогти у фехтувальному двобої, коли лежатимете на землі без зброї?

Джезаль насупився і потер потилицю.

— Ні? В майбутньому, якщо ви впадете зі скелі зі зброєю, я хочу, щоб там, унизу, ваш понівечений труп міцно стискав її у мертвих пальцях, зрозуміло?

— Так, маршале Варуз, — промимрив невдоволений Джезаль, подумки бажаючи, щоб старий виродок сам кинувся зі скелі. Або Великої вежі. Цього вистачить. Майор Вест може скласти йому компанію.

— Надмірна впевненість — це бич фехтувальника! Ти повинен ставитись до кожного суперника так, наче він твій останній. А щодо ніг, — Варуз скривив губи від огиди, — то коли ти ідеш у наступ, то все чудово, але коли справа доходить до відступу, починається справжня катастрофа. Майор тебе тільки торкнувся, а ти вже впав, ніби зомліла школярка.

Вест посміхався до нього. Йому це подобалось. Неймовірно подобалось, хай його.

— Кажуть, що у Бремера дан Горста опорна нога — наче сталевий стовп. Наче сталевий стовп, розумієш?! Мовляв, легше зрушити Будинок Творця, ніж його.

Лорд-маршал вказав пальцем на обрис велетенської вежі, що нависала над будівлями двору.

— Будинок Творця! — заволав він сердито.

Джезаль шморгнув носом і стукнув чоботом об підлогу. Вже всоте він роздумував над тим, щоб все покинути і більше ніколи не братися за фехтувальний клинок. Але що скажуть люди? Батько був ним безмежно гордий і без кінця хвалився його майстерністю усім, хто бажав слухати. Він спав і бачив, як його син змагається на Площі маршалів перед ошалілим натовпом. Якби Джезаль покинув все це зараз, його батько помер би від ганьби, і тоді прощай посада, прощайте гроші і прощайте амбіції. Безумовно, його братам такий поворот сподобався би надзвичайно.

— Головне — це рівновага, — просторікував Варуз. — Вся сила йде від ніг! Відтепер у твоє тренування входить година на колоді. Щодня. — Джезаль скривився. — Отже, маємо: пробіжка, вправи з важкою палицею, стійки, година спарингу, знову стійки, і година на колоді. — Лорд-маршал задоволено кивнув. — Поки що цього вистачить. Побачимося завтра о шостій ранку — і щоб дивився на світ тверезими очима. — Варуз насупився. — Дивився. На світ. Тверезими. Очима.

— Я не можу це робити безкінечно, розумієш, — сказав Джезаль, важко кульгаючи до своєї квартири. — Скільки цих страшних знущань може витримати людина?

Вест посміхнувся.

— Це квіточки. Я ще не бачив, щоб старий виродок так м'яко до когось ставився. Ти йому, мабуть, дуже подобаєшся. Зі мною він і близько не був таким приятним.

Джезалю не вірилось.

— Хіба може бути ще гірше?

— Я не мав такої підготовки, яка є у тебе. Він змушував мене тримати важку палицю над головою з обіду до вечора, доки вона не падала мені на голову. — Майор ледь скривився, ніби сама згадка про це була болісною. — Він змушував мене збігати на Велику вежу і назад у повному обладунку. Він займав мене спарингом чотири години на день. Щоденно.

— Як ти це витримав?

— В мене не було вибору. Я не дворянин. Фехтування було моїм єдиним шансом вибитися в люди. Та й, врешті-решт, це дало свої плоди. Скільки ти знаєш простолюдинів, котрі служать у Королівському полку?

Джезаль стенив плечима.

— Якщо подумати, то дуже мало.

Будучи дворянином, він вважав, що їм там взагалі не місце.

— Але ти із шанованої сім'ї, і вже капітан. Якщо переможеш у Турнірі, перед тобою відкриються всі дороги. Лорд-камергер Хофф, верховний суддя Маровія, навіть сам Варуз, якщо вже на те пішло — всі вони у свій час стали переможцями Турніру. Переможці правильної крові завжди сягають висот.

Джезаль пирхнув.

— Як твій друг Занд дан Ґлокта?

Ім'я каменем повисло у повітрі.

— Ну... майже завжди.

— Майоре Вест! — пролунало позаду них.

До них поспішав присадкуватий сержант зі шрамом на щоці.

— Сержанте Форест, як ся маєте? — запитав Вест, тепло поплескавши солдата по спині.

Він мав підхід до селяків, але Джезаль завжди нагадував собі, що й Вест від них недалеко втік. Він, можливо, й освічений, і в чині офіцера, і так далі, але, якщо замислитись, у нього все одно було більше спільного з сержантом, ніж із Джезалем.

Сержант радо усміхнувся.

— Усе добре, сер, дякую.

Він з повагою кивнув Джезалю:

— Доброго ранку, капітане.

Джезаль відповів йому стриманим кивком і відвернувся, розглядаючи проспект. Він не бачив жодного сенсу у панібратстві між офіцером і рядовим солдатом. Тим паче, з таким потворно пошрамованим. А потворні люди Джезалья взагалі не цікавили.

— Чим можу прислужитись? — запитав Вест.

— Сер, маршал Бурр бажає бачити вас на невідкладній нараді. Наказано зібрати усіх старших офіцерів.

Вест спохмурнів.

— Я скоро буду.

Сержант віддав честь і пішов.

— А це з якої причини? — недбало кинув Джезаль, спостерігаючи, як якийсь клерк біжить за папірцем, що випав у нього з рук.

— Через Енґлію і короля північан Бетода. — Вест вимовив це ім'я морщачись, так ніби від нього гірчило в роті. — Кажуть, він переміг усіх своїх ворогів на Півночі і тепер поривається воювати з Союзом.

— Ну, якщо йому хочеться війни, то він її отримає, — безтурботно сказав Джезаль.

На його думку, війни були ні чим іншим, як чудовою нагодою здобути славу і просунутись по службі. Із подувом легкого вітерцю повз його чобіт пролетів папірець, навздогін якому біг захеканий

клерк. Джезаль вишкірився, коли той пронісся повз нього, зігнутий майже вдвоє, у незграбній спробі спіймати аркуш.

Майор схопив брудний документ і простягнув його чоловіку.

— Дякую, сер, — мовив клерк, чиє спітніле обличчя осяяла жалюгідна вдячність, — дуже вам дякую!

— Нема за що, — пробурмотів Вест, на що клерк улесливо вклонився і поспішив геть.

Джезаль засмутився. Йому подобалось спостерігати за цією гонитвою.

— Може початися війна, але зараз це найменша з моїх проблем. — Вест важко зітхнув. — Моя сестра приїхала в Адуа.

— Я не знав, що в тебе є сестра.

— Як бачиш, є, і вона тут.

— І що з того? — Джезаль не мав особливого бажання слухати про сестру майора.

Може, Вест і вибився в люди, але решта його сім'ї була явно не варта уваги Джезала. Його цікавили бідні, прості дівчата, якими він міг скористатись, і багаті дворянки, з якими він міг якось одружитись. Всі інші його не цікавили.

— Розумієш, моя сестра може бути чарівною, але водночас вона трохи... незвичайна. Коли вона не в гуморі, краще не траплятися їй на очі. Скажу чесно, я би краще мав справу з бандою північан, ніж із нею.

— Та годі тобі, Весте, — неуважно мовив Джезаль, не надто зважаючи на те, що каже, — я певен, що вона не така вже й нестерпна.

Майор повеселішав.

— Ой, як я радий це чути! Їй завжди кортіло побачити Агріонт на власні очі і я роками обіцяв, що сам усе їй покажу, щойно вона приїде. Ми, власне, домовилися на сьогодні.

У Джезала з'явилося лихе передчуття.

— А тепер через ці збори...

— Але в мене тепер так обмаль часу! — заскиглив Джезаль.

— Я буду перед тобою в боргу. Зустрінемося у моїй квартирі за годину.

— Зачекай...

Але Вест вже розвернувся і пішов.

«Тільки б вона не була страшною», — думав Джезаль, повільно наближаючись до квартири майора Веста і неохоче піднімаючи кулак, щоб постукати. Тільки би вона не була опудалом. І дурепою теж. Нема нічого гіршого, ніж пробути півдня у компанії безмозкої дівулі. Його рука була на півдорозі до дверей, коли з того боку долинули голоси на підвищених тонах. Він винувато зупинився в коридорі, прикладаючи вухо все ближче до дерева в надії почути про себе щось приємне.

— ... а де твоя служниця? — почувся приглушений голос майора Веста, який видавався надміру роздратованим.

— Мені довелося залишити її в будинку, там купа роботи. Ніхто не заглядав у нього вже кілька місяців.

Сестра Веста. У Джезалья завмерло серце. Вона мала низький голос, як у товстунки. Джезаль не міг собі дозволити, щоб його бачили в Агріонті під руку з товстою дівчиною. Це могло зіпсувати його репутацію.

— Але ж ти не можеш ходити по місту сама!

— Я дісталася сюди без проблем, хіба ні? Ти почав забувати, хто ми такі, Коллеме. Я можу обійтися без прислуги, тим паче, що для більшості тутешніх я сама як прислуга. Крім того, за мною наглядатиме твій друг, капітан Лютар.

— Це ще гірше, і ти сама це прекрасно знаєш!

— Ну, звідки мені було знати, що ти будеш зайнятий. Я гадала, в тебе знайдеться час побачитися з власною сестрою.

Вона не видавалася дурепою, що було добре, а лише товстою, а тепер ще й сварливою.

— Хіба я не буду у безпеці з твоїм другом?

— Він непоганий хлопець, але чи буде йому безпечно з тобою?

Джезаль не зрозумів, що саме майор хотів сказати цим невеличким зауваженням.

— Та й гуляти Агріонтом на самоті, з ледве знайомим тобі чоловіком? Не придурюйся, я тебе добре знаю! Що подумують люди?

— Срати на людей.

Джезаль відсахнувся від дверей. Він не звик чути від дам такі слова. Товста, сварлива і груба, чорт забирай. Це може бути ще гірше, ніж він очікував. Джезаль окинув оком коридор, роздумуючи над тим, щоб втекти, і вже почав вигадувати виправдання. Але, на його нещастя, він почув, як хтось піднімається сходами. Непоміченим

вшитися звідси не вдасться. Доведеться просто постукати в двері, а там чи пан, чи пропав. Він зціпив зуби і злісно загував у двері.

Голоси різко змовкли, і Джезаль натягнув на обличчя непереконаливу дружню усмішку. Вперед, до страждань. Двері розчахнулися.

Джезаль чомусь очікував побачити нижчу, товстішу версію майора Веста в сукні. Він неабияк помилявся. Вона, можливо, мала трохи повнішу фігуру, ніж диктувала мода, адже хітом сезону були худорляві дівчата, але назвати її товстою язик не повертався. У неї було темне волосся і темна шкіра — трохи темніша, ніж вважалось ідеальним. Джезаль знав, що дами по змозі повинні уникати сонця, але дивлячись на неї, він зовсім не міг згадати, чому. Її очі були дуже темні, майже чорні, на противагу модним у цьому сезоні блакитним, але те, як вони блищали у тьмяному світлі кімнати, заворожувало.

Вона всміхнулася йому. Це була дивна усмішка — один кутик її рота піднявся вище за інший. Він зніяковів — складалося враження, ніби вона знала щось смішне, чого не знав він. Та все ж у неї були чудові зуби — білі та блискучі. Джезалів гнів швидко сходив нанівець. Що довше він на неї дивився, тим сильніше вона його приваблювала — і тим менше зв'язних думок залишалося у нього в голові.

— Вітаю, — мовила вона.

Він звично розтулив рота, але нічого не вимовив. У голові було порожньо.

— Ви, мабуть, капітан Лютар?

— Е...

— Я сестра Коллема, Арді. — Вона ляснула себе по лобі. — Але ж я і дурепа! Коллем вам, звичайно, все про мене розказав. Ви ж із ним добрі друзі.

Джезаль ніяково подивився на майора, який виглядав трохи вибитим з колії, і відповів йому похмурим поглядом. Навряд чи варто було зізнаватись, що до цього ранку він не мав жодного уявлення про її існування. Джезаль спробував вигадати хоча б віддалено кумедну відповідь, але на думку не спадало нічогосінько.

Арді взяла його за лікоть і, не замовкаючи ні на секунду, втягнула до кімнати.

— Я знаю, що ви прекрасний фехтувальник, але мені також казали, що ваше слово навіть гостріше за шпагу. Причому настільки, що до

друзів ви йдете зі шпагою, оскільки ваше слово надто небезпечне.

Вона поглянула на нього очікувально. Тиша.

— Ну, — промимрив він, — так, я трохи фехтую.

Жалюгідно. Просто жахливо.

— Це точно той самий Лютар, чи до нас завітав якийсь садівник?

Вона оглянула його з дивним виразом, який було непросто розтлумачити. Мабуть, такий же вираз мав Джезаль, коли оглядав коня перед покупкою: обережний, уважний, пильний і навіть трохи зневажливий.

— Схоже, навіть садівники мають прекрасно пошиті мундири.

Джезаль майже не сумнівався, що його образили, але він був надто зайнятий вигадкуванням дотепів, щоб приділяти цьому зайву увагу. Він зрозумів, що пора щось сказати, бо інакше доведеться провести весь день у ніяковій тиші, тож він розкрив рота і поклався на удачу.

— Перепрошую, якщо я здався вам приголомшеним, але майор Вест геть непривабливий чоловік. Тож хіба я міг очікувати, що його сестра виявиться такою кралею?

Вест пирхнув від сміху. Його сестра вигнула брову і почала рахувати бали, загинаючи пальці.

— Трохи образливо для мого брата, що добре. Трохи кумедно, що теж добре. Чесно, що тішить, і надзвичайно приємно для мене, що, звичайно, прекрасно. Хоч і сказано трохи запізно, але загалом варте мого очікування. — Вона поглянула Джезалью в очі. — Може, друга половина дня і не мине намарно.

Джезаль сумнівався, чи сподобалось йому останнє зауваження і те, як вона на нього дивиться, але йому подобалось дивитися на неї, тож він був ладен і надалі все їй вибачати. Жінки, яких він знав, особливо вродливі, рідко говорили щось дотепне. Він припускав, що їх просто вчили посміхатися, кивати і слухати, поки розмовляють чоловіки. Загалом Джезаль такий стан справ влаштував, але сестрі Веста личила кмітливість, і тим вона його неабияк зацікавила. Арді, безумовно, не була товстою чи сварливою — тут сумнівів не залишалось. А щодо вульгарності, то хіба вродливі люди можуть бути вульгарними? Вони просто... незвичайні. Він почав міркувати про те, що друга половина дня, як вона сказала, можливо, мине і не марно.

Вест рушив до дверей.

— Схоже, мені пора залишити вас удвох, щоб ви могли спокійно одне з одного понасміхатись. Мене очікує лорд-маршал Бурр. Не робіть того, що не зробив би я, гаразд?

Зауваження, здавалось, стосувалося Джезая, але Вест дивився на свою сестру.

— В такому разі нам дозволено все, що душа забажає, — зауважила вона, зустрівшись поглядом з Джезалем.

На своє здивування, він залився рум'янцем, як маленька дівчинка, кашлянув і втупився у свої черевики.

Вест закотив очі.

— Заради усього святого, — мовив він, зачиняючи за собою двері.

— Бажаєте випити? — запитала Арді, наливаючи у келих вино.

Наодинці із вродливою молодою жінкою. Хоча для Джезая це і не було щось надзвичайне, проте він все одно почувався менш впевнено, ніж зазвичай.

— Так, дуже вам дякую.

Так, випивка — це саме те, що треба, щоб заспокоїти нерви. Вона подала йому келих і наповнила ще один собі. Він замислився, чи слід молодій дамі пити в цей час доби, але було би безглуздя про це говорити. Зрештою, вона ж не його сестра.

— Скажіть мені, капітане, звідки ви знаєте мого брата?

— Ну, він мій командир і ми разом фехтуємо. — Його мізки потроху відновлювали роботу. — Втім... ви це і так знаєте.

Вона всміхнулася йому.

— Звичайно, але моя гувернантка завжди казала, що молодим чоловікам треба давати виговоритись.

Джезаль невдало закашлявся і пролив трохи вина на свій мундир.

— От чорт! — сказав він.

— Ось, потримайте хвилинку.

Вона тицьнула йому свій келих, і Джезаль бездумно взяв його, і тільки тоді зрозумів, що у нього зайняті руки. Коли вона почала тицяти його в груди білою хустинкою, він не міг противитись, хоча така її поведінка була доволі зухвалою. Чесно кажучи, він, можливо, й опирався би, якби вона не була такою красунею. Джезаль міркував, чи вона хоч усвідомлює, яка прекрасна картина постає перед його очима у викоті її сукні. Ну, звичайно, ні, куди там. Вона просто новенька тут, і

поки що далека до вишуканих манер, це ж звичайна сільська дівчина і все таке... але ж яка картина, чорт забирай!

— Ну ось, так краще, — сказала вона, хоча тицяння хустинкою нічого не змінило. Принаймні на його мундирі.

Арді забрала в нього келихи, хутко перекинула свій, звично закинувши голову, і поставила їх на стіл.

— Будемо йти?

— Так, звичайно. Ой, — і Джезаль подав їй свою руку.

Арді, невимушено теревенячи, вела його коридором і вниз сходами. Він зацікавився від шквалу словесних випадів, а його оборона, як раніше цілком слушно зауважив маршал Варуз, була слабкою. Джезаль відчайдушно відбивався, поки вони перетинали широку Площу маршалів, але він заледве був спроможний вставити сяке-таке слово. Здавалося, що саме Арді жила тут роками, а неотесою із провінції був Джезаль.

— Це там Палата воєнної слави? — Вона кивнула на нависаючу стіну, яка відокремлювала штаб армії Союзу від решти Агріонта.

— Саме так. Там знаходяться кабінети лорд-маршалів і таке інше. А ще казарми, арсенали, і, е-е... — Джезаль затнувся. Йому нічого більше не спадало на думку, але Арді прийшла на допомогу.

— Отже, мій брат зараз десь там. Він, мабуть, досить знаменитий солдат. Першим прорвався крізь пролом під час облоги Ульріока і тому подібне.

— Так, майора Веста тут дуже шанують...

— Але він буває таким занудою, правда? Дуже любить виглядати загадковим і заклопотаним.

Вона зобразила легку, відсторонену посмішку і замислено потерла підборіддя, достоту як робив її брат. Арді передала образ настільки чудово, що Джезаль мав би засміятися, але він почав переживати, що вона йде надто близько біля нього, і надто інтимно тримає його за руку. Ні, він аж ніяк не проти. Радше навпаки, але на них дивляться люди.

— Арді, — мовив він.

— А це, напевно, Алея Королів.

— Е-е, так, Арді...

Вона роздивлялася величну статую Харода Великого, чий суворий погляд був спрямований кудись у далечінь.

— Це Харод Великий? — запитала вона.

— Е-е, так. У темні віки, задовго до Союзу, він воював за те, щоб возз'єднати Три Королівства. Харод Великий став першим верховним королем.

«Ну ти й дурень, — подумав Джезаль, — вона це і без тебе знає, всі це знають».

— Арді, я гадаю, що твій брат був би...

— А це Баяз, Перший з-поміж магів?

— Так, він був найвірнішим радником Харода. Арді...

— Це правда, що для нього досі тримають місце у Закритій раді? Джезалья захопили зненацька.

— Я чув, що там стоїть вільний стілець, але я не знав, що...

— Вони всі виглядають такими серйозними, правда?

— Е... Гадаю, тоді були серйозні часи, — відказав він, криво усміхаючись.

Проспектом на величезному, змиленому коні, відсвічуючи на сонці золотими крильцями шолома, нісся лицар-герольд. Дрібні службовці розбігалися, даючи йому дорогу, і Джезаль також спробував м'яко відвести Арді вбік. На його превелике здивування, вона не рухнулася з місця. Кінь пролетів за кілька дюймів від неї, так близько, що вітер здійняв її волосся Джезально в обличчя. Вона обернулася — від хвилювання її щоки розрум'янилися, а в усьому іншому на ній ніяк не позначився близький подих смерті.

— Це був лицар-герольд? — запитала вона, коли знову взяла Джезалья під руку і повела вглиб Алеї Королів.

— Так, — пискнув Джезаль, гарячково намагаючись оволодіти своїм голосом. — На лицарів-герольдів покладена велика відповідальність. Вони передають послання короля у кожний куточок Союзу. — Його серце втишилося. — І навіть за Кругле море, в Енглію, Дагоску і Вестпорт. Їм довірено говорити від імені короля, і тому вони можуть розмовляти лише про королівські справи, і ні про що інше.

— Коли я добиралася сюди, з нами на човні був Федор дан Хаден, лицар-герольд. Ми розмовляли декілька годин. — Джезаль зробив безуспішну спробу приховати своє здивування. — Ми говорили про Адуа, про Союз, про його сім'ю. До речі, згадувалось і твоє ім'я.

Джезаль знову не спромігся приховати збентеженість.

— У зв'язку із прийдешнім Турніром. — Арді нахилилася до нього ще ближче. — Федор висловив думку, що Бремер дан Горст розіб'є

тебе в пух і прах.

Джезаль ледь не похлинувся, але зробив гарну міну при поганій грі.

— На жаль, багато хто дотримується цієї ж думки.

— Але, сподіваюся, що не ти?

— Е...

Вона зупинилась і стисла його долоню, серйозно поглянувши йому в очі.

— Я впевнена, що ти здолаєш його, що б там не казали. Мій брат дуже гарно про тебе відгукується, а він скупий на похвалу.

— Е-е, — промимрив Джезаль. — В його пальцях приємно поколювало. Її очі були такі великі і темні, що він відчув, що розгубив усі слова. Вона якось по-особливому покусувала свою нижню губу, і через це він забував про все на світі. Прегарну, пухку губу. Він і сам був би не проти її трохи покусати. — Що ж, дякую, — Джезаль дурнувато всміхнувся.

— Так ось він який — парк, — сказала Арді і відвернулася від Джезала, милуючись зеленню. — Він навіть гарніший, ніж я уявляла.

— Е-е... ага.

— Це так чудово — бути в серці всього! Я провела півжиття на задвірках. Тут, мабуть, ухвалюють стільки всього важливого, і тут так багато видатних людей. — Арді провела рукою по листю верби, що росла біля дороги. — Коллем хвилюється, що на Півночі може розпочатися війна. Він переймався моєю безпекою. Мабуть, тому й хотів, щоб я приїхала сюди. На мою думку, його хвилювання даремні. А ви як гадаєте, капітане Лютар?

За кілька годин до цього він був у блаженному невіданні щодо політичної ситуації, проте зараз потрібна була якась осмислена відповідь.

— Ну, — мовив він, напружено згадуючи ім'я, а тоді з полегшою продовжив, — цього Бетода не завадило би провчити.

— Кажуть, на його боці двадцять тисяч північан. — Вона нахилилася до нього і прошепотіла: — Варварів. Дикунів. Я чула, він іще з живих полонених здирає шкіру.

Джезаль подумав, що навряд чи це годяща тема розмови для молоді леді.

— Арді... — почав було він.

— Але я впевнена — поки нас захищають такі чоловіки, як ви і мій брат, нам, жіноцтву, нічого турбуватися.

І вона відвернулася та подріботіла далі доріжкою. Джезалю знову довелось прискоритись, щоб її наздогнати.

— А то Будинок Творця? — Арді кивнула в бік похмурого обрису велетенської вежі.

— Так, це він.

— І туди ніхто не заходить?

— Ніхто. Принаймні за моє життя такого не траплялось. Міст суворо охороняється.

Він кинув на вежу похмурий погляд. Тепер йому здавалось дивним, що він ніколи про неї не замислювався. Коли живеш в Агріонті, на вежу не звертаєш уваги. Просто сприймаєш її як належне.

— Гадаю, вежу опечатали.

— Опечатали?

Арді наблизилась до нього майже впритул. Джезаль озирнувся, але на них не дивились.

— Хіба не дивно, що ніхто туди не заходить? Хіба це не загадково?

Він майже відчував, як вона дихає йому у шию.

— Я маю на увазі, чому би просто не знести двері?

Джезаль відчув, що йому надзвичайно важко зосередитись, коли Арді так близько. Він задумався на мить, на одну жахливу і захопливу мить, чи вона, бува, не фліртує з ним? Але ж ні, звичайно, ні! Вона ще не звикла до міста, от і все. Проста собі сільська дівчина... хоча вона нахилилася зовсім близько. Якби тільки вона була трохи менш звабливою чи трохи менш впевненою! Якби тільки вона була трохи менш... сестрою Веста!

Він прокашлявся й окинув оком доріжку, марно сподіваючись знайти, на кого відволіктись. По доріжці йшло кілька людей, але жодного з них він не знав, окрім...

Чари Арді раптом розсіялись, і Джезаль відчув, як його шкірою забігали мурашки. В їхній бік кульгала, спираючись на палицю, скоцюрблена, надто тепло вдягнена як для такого сонячного дня постать. Чоловік ішов, згорбившись і з кожним кроком наче здригаючись, тому швидші перехожі намагалися оминати його стороною. Джезаль спробував відвести Арді вбік, поки він їх не

помітив, але вона вміло вивернулася і попростувала прямо до кульгаючого інквізитора.

Він звів голову, коли вони наблизились, і його очі зблиснули, впізнаючи Джезалья. У того завмерло серце. Тепер подітись було нікуди.

— О, капітане Лютар, — дружньо мовив Ґлокта і, присуваючись трохи заблизько, взявся трясти йому руку, — радий вас бачити! Я вражений, що Варуз відпустив вас так рано. Певно, він на схилку літ злагіднів.

— Лорд-маршал, як і раніше, надзвичайно вимогливий, — огризнувся Джезаль.

— Сподіваюся, мої практики не завдали вам клопоту того вечора. — Інквізитор сумно похитав головою. — У них нема жодних манер. Жодних манер. Проте у своїй справі вони найкращі! Присягаюся, що в короля не знайдеться ще двох настільки цінних слуг.

— Гадаю, ми всі, кожен на свій лад, цінні для короля.

Голос Джезалья прозвучав трохи войовничіше, ніж йому хотілось би, проте якщо Ґлоку це й зачепило, то він того ніяк не виявив.

— Безперечно. Я, до речі, не впевнений, чи знайомий з вашою подругою.

— Мабуть, ні. Це...

— Насправді ми зустрічались, — сказала Арді, подаючи руку інквізитору, чим неабияк здивувала Джезалья. — Арді Вест.

Ґлокта звів брови.

— Не може бути!

Він силувано нагнувся, щоб поцілувати її руку. Джезаль побачив, як його губи скривилися від болю, коли він випростався, але незабаром беззуба посмішка повернулася.

— Сестра Коллема Веста! Але ж ти й змінилась.

— Сподіваюсь, що до кращого, — засміялася вона.

Джезаль стало вкрай незручно.

— Ще б пак! — відповів Ґлокта.

— Ви теж змінилися, Занде. — Арді раптом спохмурніла. — Наша сім'я так за вас переживала. Ми всі сподівалися, що ви повернетесь цілим і неушкодженим. — Джезаль помітив, як обличчя Ґлокти сіпнулось від судоми. — А коли почули, що вас понівечили... Як ви почуваетесь?

Інквізитор зиркнув на Джезалья холодними, мов у смерті, очима. Джезаль втупився у свої чоботи, відчуваючи, як до горла підступає страх. Він не мав жодної причини боятися цього каліку, чи не так? А все ж він віддав би все, аби опинитися зараз на фехтуванні. Ѓлокта витріщився на Арді — його ліве око ледь посмикувалось, — і вона відповіла йому спокійним поглядом, сповненим тихої стурбованості.

— Я в порядку. Наскільки це взагалі можливо. — Його обличчя набуло дивного виразу. Джезаль зробилося моторошно. — Дякую, що запитала. Справді. Нікого іншого це не цікавить.

Запала ніякова тиша. Інквізитор крутнув шиєю, і в ній щось голосно хруснуло.

— Ох! — мовив він. — Так краще. Що ж, було приємно знов побачитися з вами — з вами обома, а зараз мене кличе обов'язок.

Він подарував їм ще одну огидну усмішку, а тоді пошкандибав геть, підволікуючи лівою ногою по гравію.

Арді понуро дивилася на його скрючену спину, поки він, повільно похитуючись, даленів.

— Це так сумно, — тихо промовила вона.

— Що? — пробурмотів Джезаль.

Він думав про великого білого виродка на вулиці, про його прищурені рожеві очі. Про чоловіка з мішком на голові. «Ми всі, кожен на свій лад, цінні для короля». «Безперечно». Джезаль мимоволі здригнувся.

— Вони з братом були доволі близькі. Він жив у нас одного літа. Моя сім'я так цим пишалася, що було аж соромно. Вони з Коллемом щодня фехтували і він завжди перемагав. А як він рухався! Це треба було бачити. Занд дан Ѓлокта. Він був справжньою зіркою Союзу, — на її вустах знову майнула знаюча півусмішка. — А тепер, кажуть, цією зіркою стали ви.

— Е-е... — протяг Джезаль, сумніваючись, хвалить вона його чи насміхається.

Він не міг позбутись відчуття, що того дня він програв двічі — один раз брату і один раз сестрі. Втім, він неабияк радів, що більшого прочухана дістав від сестри.

Ранковий ритуал

Стояв сонячний літній день, і в парку не було де яблуку впасти, стільки там юрбилося всіляких гуляк. Полковник Ґлокта рішуче крокував на якусь надзвичайно важливу зустріч, а люди кланялись і чемно розступалися, щоб дати йому дорогу. На більшість він не зважав, даруючи свою блискучу посмішку лише справді впливовим. Ці кілька мазунчиків долі всміхались у відповідь, тішачись, що їх помітили.

— Гадаю, ми всі, кожен на свій лад, цінні для короля, — заскиглив капітан Лютар, тягнучись до шпаги, але Ґлокта був зашвидкий для нього. Його клинок майнув, наче блискавка, проткнувши всміхненому дурню шию.

Кров бризнула на обличчя Арді Вест. Вона радісно заплескала в долоні, не зводячи із Ґлокти сяючих очей. Лютар, схоже, був здивований, що його вбили.

— Ха. Безперечно, — сказав Ґлокта з усмішкою.

Капітан упав ницьма, а з його пробитого горла продовжувала цебеніти кров. Натовп схвально загудів, і Ґлокта винагородив його низьким, граційним поклоном. Юрба загула з новою силою.

— О, полковнику, не варто, — промуркотіла Арді, коли Ґлокта злизав кров із її щоки.

— Що не варто? — гримнув він, обіймаючи її, і вони злилися у зтяжному поцілунку.

Натовп збожеволів. Вона охнула, коли він відірвався від неї, і звела на нього палкий погляд своїх великих темних очей, злегка розтуливши губи.

— Вас викликає арфігектог, — мовила вона з милою усмішкою.

— Що?

Юрба стихла, хай їй грець, і в нього почав терпнути лівий бік.

Арді ніжно торкнулася його щоки.

— Арфігектог! — заводала вона.

У двері загунали. Ґлокта різко розплющив очі.

«Де я? Хто я? О ні. О так».

Він одразу збагнув, що спав погано, бо його тіло викрутилося під ковдрами, а обличчя уткнулося в подушку. Весь лівий бік заляк.

У двері загупали голосніше.

— Арфігектог! — долинув з-за дверей шепелявий рев Фроста.

Ґлокта спробував підняти голову з подушки, і його шию водномить пронизав біль.

«Нічого так не збадьорює думку, як перша судома».

— Гаразд! — прохрипів він. — Дай мені хвилинку, чорт би його вхопив!

Альбінос розвернувся і, важко ступаючи, посунув углиб коридору.

Якусь мить Ґлокта лежав нерухомо, а тоді обережно, потихеньку-помаленьку зрушив правицю, відтак, хриплячи від напруження, спробував перекинутись на спину. Він стиснув руку в кулак, оскільки в лівій нозі почало колоти.

«Якби лише вона зоставалася нечутливою».

Але біль вже швидко розходився тілом. На додачу до нього долинув сморід.

«А щоб тебе, я знову обісрався».

— Барнаме! — гукнув Ґлокта і, сапаючи, став чекати, в той час як його лівий бік мстиво пульсував.

«Де цей старий довбень?»

— Барнаме! — заволав він на все горло.

— Ви в порядку, сер? — долинув з-за дверей голос слуги.

«В порядку? В порядку, старий бовдуре? Коли це я, на твою дурнувату думку, востаннє був у порядку?»

— Ні, хай тебе! Я закаляв ліжко!

— Я нагрів вам воду для ванної, сер. Ви можете встати?

Одного разу Фросту вже доводилося вибивати двері. *«Можливо, краще залишати їх відкритими на ніч, але хіба я тоді зможу виспатись?»*

— Гадаю, яюсь впораюсь, — прошипів Ґлокта, втиснувши язика в порожні ясна, і тремтячими руками видерся з ліжка на крісло, що стояло поряд.

Його страшна, безпала нога сіпалася, залишаючись непідвладною йому. Він зиркнув на неї з лютою ненавистю.

«Клята мерзота. Огидний, негодящий кусень м'яса. Чому вони тебе просто не відрубали? Чому цього досі не зробив я?»

Але він знав, чому. Маючи ногу, він міг хоча би вдавати із себе напівлюдину. Він вдарив своє покалічене стегно, і вмить про це пожалів.

«Бовдур, бовдур».

Спину пройняв біль, який був трохи слабшим, ніж мить тому, але він щосекунди дужчав.

«Спокійно, спокійно, давай без бійок».

Він почав легенько розтирати всохлу шкіру.

«Нам нікуди дітися одне від одного, тож нащо мене мучити?»

— Ви можете дійти до дверей, сер?

Глокта поморщився від смороду, взявся за палицю і повільно, з мукою, звівся на ноги. Він побрів через кімнату і ледь не послизнувся на півдорозі, проте зміг втриматись, що коштувало йому пекучого болю. Він повернув ключ у замку, спершись об стіну, щоб утримати рівновагу, і заледве відімкнув двері.

Барнам стояв по той бік з витягнутими руками, готовий його зловити.

«Яка ганьба! Тільки подумати, що мене, Занд дан Глокту, найкращого фехтувальника Союзу, мусить цурпелити до ванної стариган, щоб я міг змити власне гівно. Ох і сміються, напевно, зараз усі ті недоумки, котрих я переміг, якщо вони досі мене пам'ятають. Я би теж сміявся, якби не було так боляче».

Але він перемістив вагу на іншу ногу і вчепився в плечі Барнама без жодних нарікань.

«Який, зрештою, сенс скаржитись? Краще полегшити собі життя. Наскільки це можливо».

Глокта глибоко вдихнув.

— Ступай поволі, нога ще не відійшла від сну.

Вони скакали і спотикалися коридором, який був трохи завузьким для них обох. Здавалося, ніби до ванни була ціла миля.

«Або більше. Я б радше волів пройти сто миль тоді, ніж дійти до ванної зараз. Але в цьому моє нещастя, еге ж? Назад повернення нема. Ні зараз, ні потім».

Пара приємно гріла вогку шкіру Глокти. З допомогою Барнама, який тримав його під руки, він повільно підняв праву ногу й обережно

опустив її у воду.

«Чорти б його взяли, ну і гаряче».

Старий слуга допоміг йому закинути іншу ногу і, тримаючи його попід пахви, опускав, мов дитину, доки він не занурився у воду по шию.

— А-а-а... — Ѓлокта розплився у беззубій усмішці. — Гаряче, як у кузні Творця, Барнаме, саме так, як я люблю.

Тепло розійшлося по нозі, і біль трохи спав.

«Але не зник. О, ні, він ніколи не зникає. Проте так краще. Значно краще».

Ѓлокті навіть здалося, ніби він може прожити ще один день.

«Варто навчитись цінувати у житті дрібниці — наприклад, теплу ванну. Коли дрібниці — це єдине, що у тебе залишилось, не цінувати їх неможливо».

Практик Фрост чекав на нього внизу, у крихітній їдальні, втиснувшись своєю неосяжною фігурою у низеньке кріселко біля стіни. Ѓлокта опустився на друге крісло і вловив запах від паруючої миски каші, з якої під кутом, навіть не торкаючись краю, стирчала дерев'яна ложка. В животі у нього забурчало, а рот наповнився слиною.

«Між іншим, всі симптоми сильної нудоти».

— Ура! — вигукнув Ѓлокта. — Знову каша!

Він поглянув на непорушного практика.

— Ота каша — радість наша! Хай із гречки, хай з пшона, чи із медом вівсяна́ — люба всяка нам вона!

Рожеві очі навіть не кліпнули.

— Це дитяча пісенька. Мені її наспівувала мама. Хоча цю розмазню я так ніколи і не їв, але зараз, — він зачерпнув цілу ложку, — я від неї просто в захваті.

Фрост продовжував дивитися на нього незворушним поглядом.

— Корисна, — сказав Ѓлокта, набиваючи рота солодкою масою і зачерпуючи ще одну ложку, — смачна, — ковтнув іще, — а головне, — цього разу він ледь не вдавився, — її не треба розжовувати. — Він відсунув ледь почату миску і кинув услід ложку. — М-м-м, — протягнув він. — Як сніданок гарний, то і день видасться незлецький, згоден?

BOOK2GO
ЕЛЕКТРОННІ КНИГИ

КУПИТИ